

POSSESSOR (39) *sb m*

połs-, połf- (39); -łsor, -łfor (37), -łor (2).

Oba o oraz e jasne.

sg *N* possessor (5). ◊ *G* possessora (5). ◊ *D* possessorowi (5). ◊ *A* possessora (2). ◊ *I* possessor(e)m (1). ◊ *pl N* possessorowie (7). ◊ *G* possessorów (5). ◊ *D* possessoróm (2). ◊ *A* possessory (7). ◊ [*I* possessormi.]

Sł stp, Cn brak, Linde bez cytatu: posesor.

Ten, kto coś posiada jako własność, dzierżawę, nadanie lub sprawuje coś z nadania, nominacji; possessor JanStat [possessores – ucześnicy BartBydg; possessor – dzierżawca, dziedzic Mącz 314c; – ten, który posiadał Calep; dzierżawca wszelaki – possessor Cn] (39) :

a. *Właściciel czegoś; ten, kto ma prawo do posiadania czegoś lub dysponowania czymś (21) :* By też dobrze kto rzekł/ iż to imienie ięft mnie bliźsze niż tobie co ie trzymałz: ábowiem ten co ie tobie przedał był mi pierwey niżej ty v niego kupił: My w tákowey rzeczy połsefforowi dzyerzenie imienia iáko ie kupił/ íkázuiemy. *UstPraw* G4v; Alienácie dóbr kościelnych nie íą wazné, od fuccellforów mogą bydz rekuperowane: iednák od Połsefforów kłieżéy mogą bydz dáné do íwégo zywotá *SarnStat* 210; ANaty/ które Séymową Conſtitucią íą pozwoloné ná obronę potoczną: tázme máią bydz oddawané od Połsefforá [...] pod winą *duplicis Annatae*. *SarnStat* 362; A wízákże on piérwzy połseffor/ práwnie będzie mógl ízukác y repetowác íwéy ípráwiedliwóſci/ ná onym który íie wwiázal w przerzeczoné dziedzictwo/ podług poſtępku práwá *SarnStat* 1167, 91, 94, 175, 178, 759 (12).

possessor czyj (1): A one [rzeczy przemijające na świecie] ledwo dziś doſtąpione/ zázraz połseffory íwoie opułzczáią. *WysKaz* 1.

Wyrażenia: »possessor dobr« (5): Prowizia Pánny do ízcía zá máž/ z częſci íéy należácéy/ cále zołtáwác ma/ którą wízycy połsefforowie dóbr onych dawác máią *SarnStat* 637; á iednák oná dániná/ y pozew onému Szłáchćicowi połsefforowi dawnému tych dóbr/ nie ízkodzić niema *SarnStat* 1199, 591 [2 r.], 636.

»possessor imienia« (2): (*nagł*) O wydaniu dróg. (–) Wízelki połseffor imienia/ przez imięnié y dziedzictwo íwé/ powinien z zwyczáiu ítárégo té drógi wydác íáſiádóm íwym y innym ludźiom/ [...] gdzieby potrzebá bylá *SarnStat* 1164, 1165.

[Przen: O Chrystusie:

Wyrażenie: »possessor niebieskich wiecznych dobr«: Druga [częſtka kazania] powiáda/ Ze [Krystus] był połsefforem/ dzierżawcą y wſługuiącym nie ninieyſzych ciełéfnych/ ále przyſzłych niebiełkich wiecznych dobr *GilPos* 63.

Szereg: »possessor, dzierżawca«: *GilPos* 63 *cf* *Wyrażenie.*]

b. *Dzierżawca, najemca (8) :* Częfto íie odmieniáią dzierżawce Koronni/ częfto przypadáią rzeczy do ítołu Páńłkiego/ á zázwdy może być świeży Rewizor/ á pánu zázwdy wolno trádijukowác z nowym połsefforem wedle woley íwoiey. *RejZwierz* 195; ARendy dożywotné/ dożywoćia gołé/ y podwyszenie árend/ z których połsefforowie/ według Conſtituciy przełzłych/ nieco poſtąpic byli powinni/ ták declárujemy: [...] *SarnStat* 89; Zázczym ná którýby dzierżawie po Conſtituciiéy było

czworo dożywoćie wytrzymáné/ tedy piąty *posseffor* iuż powinien Quártę płáćić y respondować do fkarbu *SarnStat* 367, 101, 104.

possessor czego (3): (*nagł*) Incorporátia młynów Poznańskich. (-) Przeto té młyny wysłzéz miánováné z trzećią miárą f kupiwłzy pósefsory ich *iuxta formam iuris*, iefli dożywoćia nie zálzły/ *cum eorum pertinentiis* temu to miáftu náłzému Poznániami/ álbo *communitati* miáftá tego/ *in merum dominium* czáły wiecznémi incorporuiemy. *SarnStat* 976; [Item czynsze viderkufowe ktore czy bracia [*Jordanowie*] przerzeczony zdecrethu naszego possessormi viderkufof zapissanich na ymyenyu ich nazessy opissane povynnibili zaplaczicz thedi [...] *ZapKrakBiec* 9/321]. Cf *Wyrażenie*.

Wyrażenie: »possessor dobr« (2): A Iefliż my pósefsorowi którému dóbr fwoich łáfkę iáką vczynić chćieć będziemy: tedy to z fwych trzech części vczynić będziem mogli. *SarnStat* 79, 357.

c. *Ten, kto sprawuje jakiś urząd piastuje jakąś godność, dostojęństwo lub posiada przywilej* (10) : Wfówniż [!] ná wfzytki ftany/ doftoieńftwá/ y ná wfzytki zacności domow onych wielkich/ ktorych póseforowie chodzili iáko lwi/ [...] w iákie tuż przed oczymá náłzými odmienności przyfzli *RejZwierc* 184v; przeto po zefzćiu teráznieyfłzych pósefsorów [*urzędów i dostojęństw*]/ nie mamy tych vrzędów żadnému Dignitarzowi dáwác. *SarnStat* 78, 61, 77, 232, 335, 1201, 1203.

possessor czego (2): tákże téż wępólek té vrzędy z Dignitárftwy bywály: tedy pósefsory ich teráznieyfłzé przy doftoieńftwách zoftáwiamy. *SarnStat* 335, 78.

Synonimy: **a.** *diedzic, pan*; **b.** *arendarz, arendator, dzierżawca*.